

Asia: VN/21673/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi positiivisesta luottotietorekisteristä annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Positiivisesta luottotietorekisteristä annetun lain (jäljempänä myös ”Voimassa oleva laki”) 24 § mahdollistaa tietojen luovuttamisen Tilastokeskukselle ainoastaan tilastojen laatimista varten. Lainmuutoksella mahdollistetaan se, että Tulorekisteriyksikkö voi luovuttaa positiivisesta luottotietorekisteristä tietoja Tilastokeskukselle paitsi tilastojen laatimista myös tieteellistä tutkimusta ja yhteiskuntaoloja koskevia tilastollisia selvityksiä varten. Tämän nojalla Tilastokeskus saisi positiivisesta luottotietorekisteristä sen ylläpitämää tutkija- ja aineistopalvelua varten tietoja, jotka ovat välttämättömiä palvelussa tuotettavien valmisaineistojen muodostamiseen ja joita luovutetaan eri organisaatioille kyseisiin käyttötarkoituksiin. Tietosuojan toteutumista tuetaan tietoturvaisella etäkäyttöjärjestelmällä, jossa tutkijat voivat käsitellä tilastokeskuksen aineistoja suojatusti ja ottaa tulosteita ulos järjestelmästä sen jälkeen, kun Tilastokeskus on varmistanut sen, etteivät tulosteet sisällä tilastoyksiköitä paljastavia tietoja.

Esitykseen sisältyy myös muita teknisluonteisia muutosehdotuksia, joiden tavoitteena on varmistaa edellytykset positiivisen luottotietorekisterin sujuvalle käyttöönotolle ja toiminnalle seuraavasti.

Voimassa olevan lain 4 §:n ensimmäisen virkkeen mukaan positiiviseen luottotietorekisteriin on ilmoitettava tiedot niistä luonnollisista henkilöistä, joilla on luottoa myönnettäessä asuinpaikka Suomessa ja suomalainen henkilötunnus. Lainmuutoksella pykälän ensimmäisestä virkkeestä poistettaisiin ilmaus ”luottoa myönnettäessä”. Ilmauksen poistamisen taustalla on havainto siitä, että pankit myöntävät jonkin verran luottoja Suomessa vakituisesti asumaan asettumassa oleville henkilöille, joilla ei vielä luottoa myönnettäessä ole suomalaista henkilötunnusta.

Voimassa olevan lain 5 §:n 2 momentin mukaan positiiviseen luottotietorekisteriin talletetaan lisäksi väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 13 §:n 1 momentin 1, 2, 16 ja 20–22 kohdassa tarkoitettut tiedot niistä luonnollisista

henkilöistä, joille on annettu suomalainen henkilötunnus, sekä kyseisissä tiedoissa tapahtuneet muutokset. Lainmuutoksella 2 momenttiin lisättäisiin viittaus väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain 13 §:n 1 momentin 3 kohtaan, minkä seurauksena positiiviseen luot-totietorekisteriin tallennettaisiin aiempien tietojen lisäksi tiedot luonnollisen henkilön kotikunnasta ja siellä olevasta asuinpaikasta, tilapäisestä asuinpaikasta sekä sellaiset tiedot kiinteistöstä, rakennuksesta ja huoneistosta, jotka yksilöivät henkilön kotikunnan ja siellä olevan asuinpaikan. Tällöin Tulorekisteriyksikkö voisi järjestää sekä tulorekisteriin että positiiviseen luottotietorekisteriin liittyvän asiakasyhteydenpidon yhdenmukaisin menettelyin, mikä omalta osaltaan tukisi myös rekisteröidyn tietosuojaa-asetuksen mukaisten oikeuksien käyttämistä.

Voimassa olevan lain 22 §:n 2 momentin 10 kohdan mukaan edellä 21 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettua tarkoitusta varten saadaan positiivisesta luottotietorekisteristä luovuttaa ajantasaiset luottokohtaiset tiedot lyhennysvapajakson alku- ja päättymispäivästä, jos jakson päättymisestä on kulunut enintään yksi vuosi. Lainmuutoksella 22 §:n 2 momentin 10 kohtaa muutettaisiin siten, ettei siinä mainittaisi enää päättäneitä lyhennysvapaita, vaan ainoastaan tiedot meneillään olevista tai tulevaisuuteen ajoittuvista lyhennysvapajaksoista. Muutos perustuu muun ohella siihen, että luotonantajat eivät tarvitse tietoja menneisyyteen kohdistuvista jo päättäneistä lyhennysvapaista kuluttajan luottokelpoisuuden arvioinnissa.

Voimassa olevan lain 32 §:n 1 momentin 1 kohdassa mainitut positiiviseen luottotietorekisteriin talletetut kertaluottoja koskevat tiedot poistetaan rekisteristä kahden vuoden kuluttua siitä, kun luotto on kokonaisuudessaan maksettu. Lainmuutoksella lainkohtaa muutettaisiin siten, että tiedot poistetaan rekisteristä kahden vuoden kuluessa siitä, kun velvollisuus maksaa luotto on lakannut. Lainmuutoksen jälkeen lainkohta kattaisi myös tilanteet, joissa velvollisuus maksaa luotto on lakannut jostain muusta syystä kuin sen vuoksi, että luotto on kokonaisuudessaan maksettu. Pykälän 4 kohdan poistoaikaa täsmennettäisiin samoista syistä ja samoin perustein kuin lainkohdan 1 kohtaa.

Voimassa olevan lain 32 §:n 1 momentin 2 kohdassa mainitut positiiviseen luottotietorekisteriin talletetut jatkuvia luottoja koskevat tiedot poistetaan rekisteristä kahden vuoden kuluttua siitä, kun luottosopimus on päättynyt. Lainmuutoksella lainkohtaa muutettaisiin siten, että jatkuvia luottoja koskevien tietojen rekisteristä poistamisen aika laskettaisiin siitä, kun luottosopimus on päättynyt ja velvollisuus maksaa luotto on lakannut. Lainmuutoksen jälkeen pykälä kattaisi myös tilanteet, joissa luottosopimus on sinänsä jo päättynyt, mutta luottoa itsessään on vielä maksamattomana jäljellä.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto pitää edellä mainittuja lainmuutoksia kannatettavana, koska niiden perusteella Tilastokeskus voi paremmin hyödyntää positiivisesta luottotietorekisteristä saamia tietoja myös tieteelliseen tutkimukseen ja yhteiskuntaoloja koskevien tilastollisten selvitysten laatimiseen. Lisäksi lainmuutoksilla pyritään varmistamaan edellytykset positiivisen luottotietorekisterin sujuvalle käyttöönotolle ja toiminnalle rekisterin käyttöönottoaikataulun mukaisesti.

Laiho Matti
Etelä-Suomen aluehallintovirasto - Elinkeinovalvontayksikkö